

Курс «Порівняльна педагогіка» у професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів

У статті автором зроблено спробу розкрити зміст курсу «Порівняльна педагогіка» у професійному становленні майбутнього вчителя початкових класів. На основі аналізу підручників та посібників з порівняльної педагогіки, нормативно-правової бази підготовки фахівців показано структуру курсу «Порівняльної педагогіки» для майбутніх учителів.

Автором вказано на актуальність і ступінь дослідженості проблеми, роль порівняльної педагогіки у професійному становленні педагога. Запропоновано структуру вивчення дисципліни «Порівняльна педагогіка» у вищому педагогічному навчальному закладі, яка складається із 8 змістових модулів, а саме: порівняльна педагогіка як наука; методи порівняльної педагогіки; дошкільне виховання в різних освітніх системах; порівняльний аналіз систем загальної середньої освіти; розвиток професійно-технічної освіти в провідних країнах світу; розвиток вищої освіти у країнах світу; шляхи підвищення ефективності освіти в розвинених країнах світу та в Україні; підготовка вчителя з точки зору порівняльної педагогіки.

Окреслено коло знань, якими повинні володіти студенти в результаті вивчення «Порівняльної педагогіки», а також методи викладання та контролю за навчально-пізнавальною діяльністю.

Ключові слова: порівняльна педагогіка, навчальна дисципліна, майбутні учителі початкових класів, професійна підготовка, навчальна програма.

Постановка проблеми у загальному вигляді... У сучасній вищій школі ускладнюються функції педагогічних та науково-педагогічних працівників, підвищуються вимоги до них. З іншого боку, процеси демократизації, гуманізації суспільства сприяють розширенню їхніх прав, що, у свою чергу, вимагає від педагогів більш відповідального ставлення до своїх професійних обов'язків. Сучасним освітянам необхідно орієнтуватись у потоці соціально-економічної, політичної, порівняльно-педагогічної інформації, вміти будувати діяльність навчального закладу, навчально-виховний процес у ньому на основі запровадження прогресивних здобутків не лише вітчизняної системи освіти, а й освітніх систем провідних країн світу.

На сучасному етапі розвитку української незалежної держави, української системи освіти досить актуальним завданням є модернізація та удосконалення освітньої системи України відповідно до положень Болонського процесу, розв'язання якого сприятиме успішному входженню України не лише в європейський, а й світовий освітній простір.

Пріоритетними у цьому контексті вбачаються: інформатизація освіти; запровадження інтегрованих курсів замість окремих навчальних дисциплін; гуманізація та гуманітаризація; широке використання диференційованого та індивідуального підходу; інтенсивне вивчення іноземної мови.

Важливим у контексті вищезначеного є вивчення студентами – майбутніми учителями початкових класів – зарубіжного досвіду організації навчально-виховного процесу, а саме – курсу «Порівняльна педагогіка».

Аналіз досліджень і публікацій... Із проголошенням незалежності України, відходом від радянських стереотипів у педагогіці все більшої уваги науковці приділяють питанням розвитку освіти за кордоном. Так, створенням підручників і посібників із порівняльної педагогіки займалося чимало науковців, зокрема: І.Богданова, Н.Дідусь, З.Курлянд, М.Ломонова, О.Цокур, Н.Шевченко, О.Яцій [9], А.Василюк, Р.Пахоцінський, Н.Яковець [2], А.Василюк, К.Корсак, Н.Яковець [1], О.Галус, Л. Шапошнікова [3], О.Джуринський [4], В.Капранова [6], А.Сбруева [10], С.Сухорський [11] В.Тітов [12] та ін.

На сьогодні науковцями опубліковано ряд статей з актуальних питань порівняльної педагогіки (теоретико-методологічних основ порівняльно-педагогічних досліджень; розвитку дошкільної, загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти за кордоном; підготовки педагогічних кадрів тощо), зокрема у спеціалізованих порівняльно-педагогічних журналах («Порівняльно-педагогічні студії» [5], «Порівняльна професійна педагогіка» [8] тощо).

Таким чином, у контексті інтеграції української системи освіти до європейського та світового освітнього простору набуває все більшої актуальності вивчення майбутніми учителями початкових

класів передового педагогічного зарубіжного освітянського досвіду, зокрема і у процесі засвоєння ними навчальної дисципліни у вищій – «Порівняльній педагогіці».

Формулювання цілей статті... Мета статті – розкрити зміст курсу «Порівняльна педагогіка» у контексті професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів.

Виклад основного матеріалу... На думку З.Курлянд, Н.Шевченко, «усвідомлення тенденцій розвитку світового освітнього простору стає важливою ланкою його професійної підготовки, оскільки сучасний напрям підготовки майбутніх учителів орієнтується на розвиток їх творчих сил та здібностей, ознайомлення молодого вчителя з найкращими надбаннями світової педагогіки у різних країнах світу. Порівняльна педагогіка надає можливість майбутнім педагогам ознайомитись з актуальними напрямками змін у змісті, формах, методах виховання і навчання, з загальнолюдськими цінностями освіти та виховання, розширює кругозір студентів та сприяє формуванню відкритого педагогічного мислення, завдяки якому засвоюється все, що є кращим у сфері освіти» [9, с.5].

Важливе значення посідає порівняльна педагогіка для вищої школи, оскільки ознайомлення з її проблематикою підвищує професійний та загальнокультурний рівень студентської молоді, розкриває закономірності сучасної педагогічної освіти, допомагає з'ясувати місце системи освіти України в європейському та світовому освітньому просторі.

Інтенсивний розвиток процесу інтернаціоналізації суспільного життя в сучасному світі обумовлює необхідність вивчення, співставлення економічних показників, соціально-політичних систем, моделей культури різних країн і народів. Утворився та активно розвивається особливий напрям наукових досліджень – компаративістика, метою якої є порівняльний аналіз суспільних соціокультурних процесів та соціальних інститутів у різних країнах та геополітичних регіонах.

Порівняльна педагогіка – це міждисциплінарна складова педагогічної науки, яка вивчає педагогічні явища і факти у взаємозв'язку з соціальним, політичним, економічним і культурним контекстом, у їх порівнянні за принципами подібності і відмінності в двох чи більше регіонах, континентах або ж загалом у світовому вимірі з метою усвідомлення унікальних особливостей власної освітньої системи та встановлення загальних чи універсальних законів (фактів) як цінних і корисних для цієї системи з метою її вдосконалення [3, с.8–9].

Із погляду вивчення порівняльної педагогіки навчальна програма з цього предмета є досить інтенсивною та насиченою і містить історію розвитку, науковий апарат та методи порівняльної педагогіки; детальний аналіз розвитку освітніх систем у світі; проблеми оновлення структури та змісту загальної середньої освіти; порівняльний аналіз дошкільної, загальної середньої, професійної, вищої освіти; актуальні питання підготовки педагогічних кадрів; основні напрями реформування та підвищення ефективності систем освіти у провідних країнах світу.

Під час вивчення спеціальних питань порівняльної педагогіки, що стосуються детального аналізу, зіставлення та порівняння, від студентів вимагаються міцні знання із загальних питань педагогіки, дидактики та історії педагогіки. Під час порівняння освітніх систем у різних країнах студенти поглиблюють свої знання та вдосконалюють навички порівняння, вміння виділяти головне та суттєве. У результаті такої роботи з'ясується, що особливості освітньої системи тієї чи іншої країни безвідривно пов'язані з її історичним минулим, тому під час вивчення системи освіти провідних країн світу студенти аналізують історичні передумови її розвитку та становлення, розкривають національні особливості різних освітніх систем.

Все вищесказане стало основою для формування такого змісту предмета «Порівняльна педагогіка», який передбачає ознайомлення майбутніх учителів початкових класів із системою порівняльно-педагогічних знань, котрою повинна володіти кожна людина – громадянин держави і, водночас, більш поглиблено подає інформацію професійного характеру, що стосується безпосередньо педагогічної професії.

Викладання порівняльно-педагогічної дисципліни у вищому педагогічному навчальному закладі повинно мати тісні міждисциплінарні зв'язки із багатьма предметами змісту ступеневої підготовки фахівців. Це, в першу чергу, історія педагогіки, історія психології, соціологія, філософія, правознавство, валеологія, етика і естетика, етнопедагогіка тощо.

Програма курсу розроблена для підготовки студентів за напрямом «Початкова освіта», побудована за вимогами Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах [7].

Все більш очевидно, що без використання порівняльно-педагогічних знань неможливо всебічно підготувати студентів до успішної професійної діяльності, забезпечити високий педагогічний рівень їх навчання та виховання, єдності теоретичної й практичної підготовки з урахуванням профілю ВНЗ і спеціалізації випускників.

Метою курсу порівняльної педагогіки є оволодіння науковими основами порівняльної педагогіки, аналіз тенденцій, проблем і перспектив розвитку сучасної освіти у світі, окремих регіонах, країнах та місце педагога у вирішенні цих завдань.

Цільова спрямованість курсу зумовлює постановку та вирішення таких **завдань**: висвітлити теоретичні основи порівняльної педагогіки як науки, основні етапи її розвитку, предмет, завдання та функції, зв'язок з галузями педагогічного та інших знань; проаналізувати та використовувати порівняльно-зіставні методи (зіставно-історичні, системно-зіставні, порівняльно-дедуктивні); розкрити проблеми дошкільного виховання в різних освітніх системах; здійснити порівняльний аналіз систем загальної середньої освіти країн світу; проаналізувати розвиток вищої освіти, конфесійної педагогіки в країнах зарубіжжя; проаналізувати проблему підготовки вчителя з точки зору порівняльної педагогіки; з'ясувати шляхи підвищення ефективності освіти в розвинених країнах світу та в Україні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні *знати*: історичні дані про порівняльний підхід до виховання в різних країнах світу; історичні передумови виникнення порівняльної педагогіки як науки; етапи формування інституційної бази порівняльної педагогіки; періоди становлення порівняльної педагогіки як науки; сучасні напрями досліджень у порівняльній педагогіці; об'єкт, предмет, завдання та функції порівняльної педагогіки; місце порівняльної педагогіки у структурі педагогічної науки та зв'язок з іншими науками; значення порівняльної педагогіки в системі професійної підготовки майбутнього вчителя; можливості використання порівняльно-зіставних методів; особливості дошкільного виховання в освітніх системах світу; особливості розвитку загальної середньої освіти в країнах світу; основні напрями шкільних реформ у світі у XX – на початку XXI ст.; особливості розвитку вищої освіти в країнах світу; особливості підготовки вчителя з точки зору порівняльної педагогіки; роль конфесійної педагогіки на сучасному етапі; шляхи підвищення ефективності освіти в розвинених країнах світу та Україні; особливості розвитку освіти та професійного навчання.

Викладачу варто звертати увагу студентів на набуття умінь і навичок застосовувати отримані знання під час самостійної роботи з допоміжною літературою.

Дисципліна «Порівняльна педагогіка» є фундаментальною та пов'язана із низкою дисциплін: «Загальна педагогіка», «Історія педагогіки», «Соціальна педагогіка», «Дидактика», «Педагогічна майстерність» тощо.

Загальний обсяг дисципліни складає 1,5 кредити, які об'єднують всі види навчальної діяльності студента: аудиторні заняття (лекційні, семінарські), самостійну роботу (в т.ч. підготовку до підсумкового контролю), контрольні заходи (модульний контроль, залік). Самостійна робота студентів має дві складові: самостійна підготовка до аудиторних занять та підготовка до модульного контролю.

Далі подаємо програму курсу «Порівняльна педагогіка» для майбутніх учителів початкових класів, яка складається із 8 змістових модулів.

Змістовий модуль 1. Порівняльна педагогіка як наука

Предмет, завдання та функції порівняльної педагогіки.

Компаративістика як окремий напрямок наукових досліджень.

Виникнення порівняльної педагогіки.

Етапи формування інституційної бази порівняльної педагогіки.

Характеристика сучасних напрямів досліджень у галузі порівняльної педагогіки.

Місце порівняльної педагогіки в структурі педагогічної науки. Зв'язок порівняльної педагогіки з іншими науками.

Порівняльна педагогіка в системі професійної підготовки майбутнього вчителя.

Змістовий модуль 2. Методи порівняльної педагогіки

Загальні відомості про методи порівняльної педагогіки.

Використання методів порівняльної педагогіки науковцями-практиками.

Характеристика основних методів порівняльно-педагогічних досліджень.

Змістовий модуль 3. Дошкільне виховання в різних освітніх системах

Історія розвитку системи дошкільного виховання та основні тенденції розвитку дошкільної освіти в світі.

Типи дошкільних навчальних закладів в різних освітніх системах.

Розвиток системи дошкільного виховання у провідних країнах світу.

Змістовий модуль 4. Порівняльний аналіз систем загальної середньої освіти

Характеристика системи загальної середньої освіти у світі.

Напрями шкільних реформ у світі в першій половині XX століття.

Освітня ідеологія України та різних країн світу у другій половині XX століття.

Основні тенденції розвитку початкової та середньої освіти. Розвиток систем освіти: орієнтація на неперервну освіту.

Структурні зміни в системі загальної освіти.

Оновлення змісту загальної середньої освіти.

Змістовий модуль 5. Розвиток професійно-технічної освіти в провідних країнах світу

Характеристика системи професійно-технічної освіти.

Цілі і моделі професійно-технічної освіти.

Тенденції розвитку системи професійно-технічної освіти.

Характеристика систем професійно-технічної освіти провідних країн світу.

Змістовий модуль 6. Розвиток вищої освіти у країнах світу

Розвиток вищої освіти в сучасних умовах.

Головні тенденції змін вищої освіти на зламі тисячоліть.

Порівняльний аналіз вищої освіти у різних країнах.

Змістовий модуль 7. Шляхи підвищення ефективності освіти в розвинених країнах світу та в Україні

Еволюція поняття технологія. Технологізація освіти як шлях підвищення її ефективності.

Інформатизація освіти як шлях підвищення її ефективності.

Дистанційна форма освіти як шлях підвищення її ефективності.

Модульний підхід до підвищення ефективності освіти.

Модульне навчання в передовому педагогічному досвіді.

Диференційоване навчання.

Змістовий модуль 8. Підготовка вчителя з точки зору порівняльної педагогіки

Загальна характеристика розвитку педагогічної освіти за кордоном.

Основні парадигми підготовки вчителя.

Підвищення вимог до вчителя XXI століття. Погляди педевтологів на підготовку вчителів.

Підготовка педагогічних кадрів у провідних країнах світу.

Рейтингова система перевірки знань, умінь і навичок дозволяє врахувати як поточну підготовку студентів до аудиторних занять, так і визначити рівень засвоєння навчального матеріалу кожного змістового модуля. Підсумкова (залікова) оцінка виставляється за рейтинговими показниками.

У процесі викладання курсу «Порівняльна педагогіка» використовуються такі методи навчання: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності (словесні: розповідь, лекція, бесіда; наочні: ілюстрація, демонстрація; практичні – реферати; пояснювально-ілюстративні; репродуктивні; проблемного викладу; індуктивні та дедуктивні; частково-пошукові; дослідницькі; навчальна робота під керівництвом викладача; самостійна робота); методи активізації та мотивації навчально-пізнавальної діяльності (методи стимулювання і мотивації обов'язку та відповідальності в навчанні (роз'яснення мети навчального предмета; вимога до вивчення предмета); методи активізації (розігрування ролей (чи рольова гра); навчальна дискусія (обмін думками).

Окрім вищезазначеного використовуються такі методи навчання: аналіз конкретних ситуацій, метод активного програмного навчання, метод ігрового проектування, мозкова атака, дискусія та диспут, проблемна лекція, ділова гра, структурно-логічні схеми.

У процесі перевірки засвоєння знань, оволодіння уміннями та навичками студентами використовуються такі методи контролю: методи усного, письмового контролю та самоконтролю (під час семінарських занять з метою активізації підготовки студентів до лекційних занять, під час лекцій), тестового та модульного контролю, захист навчально-дослідницького проекту (до прикладу, «Система освіти Німеччини»), складання диференційованого заліку.

Висновки... Таким чином, порівняльна педагогіка – це не тільки галузь сучасного наукового знання, що інтенсивно розвивається, але й важлива навчальна дисципліна, мета якої полягає в збагаченні майбутніх учителів знаннями про сучасні тенденції та закономірності розвитку освіти у світі, про передовий зарубіжний педагогічний досвід. У системі підготовки майбутнього вчителя курс порівняльної педагогіки сприяє розширенню його загальнокультурного і наукового світогляду; професійної ерудиції та компетентності; зміцненню педагогічних поглядів і переконань; розвитку комплексу інтелектуальних умінь аналізувати, зіставляти й узагальнювати факти про загальні та специфічні особливості розвитку освіти в країнах світу з різними соціально-економічними, історичними та культурними умовами; більш глибокому осмисленню ним актуальних педагогічних проблем.

Значну роль порівняльна педагогіка відіграє і в посиленні міжпредметних зв'язків загальнонаукових, психолого-педагогічних і спеціальних дисциплін як синтезуючий навчальний предмет, що дозволяє узагальнити та системно структурувати знання, отримані в межах раніше вивчених предметів.

Список використаних джерел і літератури:

1. Василюк А. Нариси з порівняльної педагогіки : навч. посіб. [для студ. вищих пед. закл. освіти] / Алла Василюк, Костянтин Корсак, Наталя Яковець. – Ніжин : РВВ НДПУ, 2002. – 119 с.
2. Василюк А. Сучасні освітні системи : посіб. для самост. роботи студ. / Алла Василюк, Ришард Пахоцінський, Наталя Яковець. – Ніжин : РВВ НДПУ, 2002. – 139 с.
3. Галус О. М. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. / Галус О. М., Шапошнікова Л. М. – К. : Вища школа, 2006. – 215 с.
4. Джуринский А. Н. Сравнительная педагогика : учеб. пособие для студ. сред. и высш. пед. учеб. завед. / А. Н. Джуринский. – М. : Академия, 1998. – 176 с.
5. Журнал «Порівняльно-педагогічні студії» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://journals.urau.ua/index.php/2306-5532>.
6. Капранова В. А. Сравнительная педагогика. Школа и образование за рубежом : учеб. пособие / В. А. Капранова. – Минск : Новое знание, 2004. – 222 с.
7. Кришук Б. Робоча програма з навчальної дисципліни «Порівняльна педагогіка» для студентів з галузі знань 0101 «Педагогічна освіта», напряму підготовки 6.010102 «Початкова освіта» / Б. Кришук. – Хмельницький : ХГПА, 2012. – 27 с.
8. Науковий журнал «Порівняльна професійна педагогіка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://khnu.km.ua/angl/j/>.
9. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. / [І. М. Богданова, Н. І. Дідусь, З. Н. Курлянд, М. Ф. Ломонова, О. С. Цокур, Н. А. Шевченко, О. М. Яцій]. – Одеса : ПДПУ ім.К.Д.Ушинського, 2000. – 164 с.
10. Сбруева А. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. / А. Сбруева. – Суми : РВВ СДПУ, 1999. – 300 с.
11. Сухорський С. Освіта закордоння / Степан Сухорський. – Львів : Основа, 1995. – 38 с.
12. Титов В. А. Сравнительная педагогика. Конспект лекций / В. А. Титов. – М. : Приор-издат, 2003. – 160 с.

Spysok vykorystanykh dzherel i literatury:

1. Vasyliuk A., Korsak K., Yakovets N. Narysy z porivnialnoi pedahohiky : navch. posib. [dlia stud. vyshchykh ped. zakl. osvity]. Nizhyn, RVV NDPU, 2002, 119 p.
2. Vasyliuk A., Pakhotsynskiy R., Yakovets N. Suchasni osvritni systemy : posib. dlia samost. roboty stud. Nizhyn, RVV NDPU, 2002, 139 p.
3. Halus O. M., Shaposhnikova L. M. Porivnialna pedahohika : navch. posib. Kyiv, Vyshcha shkola, 2006, 215 p.
4. Dzhurinskij A. N. Sravnitel'naya pedagogika : ucheb. posobie dlia stud. sred. y vy'ssh. ped. ucheb. zaved. Moskva, Akademiya, 1998, 176 p.
5. Zhurnal «Porivnialno-pedahohichni studii» [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://journals.urau.ua/index.php/2306-5532>.
6. Kapranova V. A. Sravnitel'naya pedagogika. Shkola i obrazovanie za rubezhom : ucheb. posobie. Minsk, Novoe znanie, 2004, 222 p.
7. Kryshchuk B. Robocha prohrama z navchalnoi dystsypliny «Porivnialna pedahohika» dlia studentiv z haluzi znan 0101 «Pedahohichna osvita», napriamu pidhotovky 6.010102 «Pochatkova osvita». Khmelnytskyi, KhHPA, 2012, 27 p.
8. Naukovyi zhurnal «Porivnialna profesiina pedahohika» [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://khnu.km.ua/angl/j/>.
9. Porivnialna pedahohika : navch. posib. / [I. M. Bohdanova, N. I. Didus, Z. N. Kurliand, M. F. Lomonova, O. S. Tsokur, N. A. Shevchenko, O. M. Yatsii]. Odesa, PDPU im.K.D.Ushynskoho, 2000, 164 p.
10. Sbruieva A. Porivnialna pedahohika : navch. posib. Sumy, RVV SDPU, 1999, 300 p.
11. Sukhorskyi S. Osvita zakordonnia. Lviv, Osnova, 1995, 38 p.
12. Titov V. A. Sravnitel'naya pedagogika. Konspekt lekci. Moskva, Pryor-izdat, 2003, 160 p.

Аннотация

Богдан Кришук

Курс «Сравнительная педагогика» в профессиональной подготовке будущих учителей начальных классов

В статье автором сделана попытка раскрыть содержание курса «Сравнительная педагогика» в профессиональном становлении будущего учителя начальных классов. На основе анализа учебников и пособий по сравнительной педагогике, нормативно-правовой базы подготовки специалистов показано структуру курса «Сравнительной педагогике» для будущих учителей.

Автором указано на актуальность и степень изученности проблемы, роль сравнительной педагогике в профессиональном становлении педагога. Предложена структура изучения дисциплины «Сравнительная педагогика» в высшем педагогическом учебном заведении, которая состоит из 8 содержательных модулей, а именно: сравнительная педагогика как наука; методы сравнительной педагогике; дошкольное воспитание в различных образовательных системах; сравнительный анализ систем общего среднего образования; развитие профессионально-технического образования в ведущих странах мира; развитие высшего образования в странах мира; пути повышения эффективности образования в развитых странах мира и в Украине; подготовка учителя с точки зрения сравнительной педагогике.

Определен перечень знаний, которыми должны обладать студенты в результате изучения «Сравнительной педагогике», а также методы преподавания и контроля за учебно-познавательной деятельностью.

Ключевые слова: *сравнительная педагогика, учебная дисциплина, будущие учителя начальных классов, профессиональная подготовка, учебная программа.*

Summary

Bohdan Kryshchuk

The Course «Comparative Pedagogics» in Professional Preparation of the Future Primary School Teachers

The author of the article attempted to reveal the content of the course «Comparative Pedagogics» in professional formation of the future primary school teacher. On the basis of the analysis of the textbooks and manuals on comparative pedagogics, regulatory and legal framework of specialist's preparation, the structure of the course «Comparative Pedagogics» for the future teachers is shown.

The author indicated the topicality and the degree of research of the problem, the role of comparative pedagogics in professional formation of a pedagogue. The structure of the study of the discipline «Comparative Pedagogics» in higher pedagogical educational establishment has been offered. It consists of 8 contextual modules, namely: comparative pedagogics as a science; methods of comparative pedagogics; pre-school education in different educational systems; comparative analysis of the systems of general secondary education; development of professional-technical education in the leading countries of the world; development of higher education in different countries; the ways of rising effectiveness of education in the leading countries of the world and in Ukraine; preparation of the teacher from the point of view of comparative pedagogics.

The knowledge, which students should possess as a result of study of «Comparative Pedagogics», as well as the methods of teaching and control for the educational-cognitive activity, have been mentioned.

Key Words: *comparative pedagogics, educational discipline, future primary school teachers, professional preparation, syllabus.*

Дата надходження статті: «22» січня 2014 р.

УДК 371.26(045)

ОЛЕНА КУХАРУК,
аспірантка
(м.Хмельницький)

Моніторинг як педагогічна дефініція

У статті висвітлено проблему інтерпретації терміна «моніторинг» в різних джерелах наукової інформації. Здійснено ґрунтовне дослідження основних підходів до визначення сутності поняття «моніторинг» на основі аналізу психолого-педагогічної літератури, довідкових та енциклопедичних видань. Матеріали дослідження, які мали найбільший вплив на трактування терміна «моніторинг» викладені в тексті статті. В результаті аналізу джерел інформації виокремлено ключові поняття та твердження, які виступають загальними складовими процесу моніторингу. На основі отриманих даних виконано комплексний та об'єктивний аналіз поняття «моніторинг» як педагогічної дефініції та уточнено її зміст. Зроблено висновок, що моніторинг виступає у вигляді комплексної системи, ефективна робота якої залежить від постійного та вчасного виконання необхідних заходів. Встановлено, що такими заходами мають бути організація, збирання, опрацювання, систематизація, аналіз, узагальнення, оцінювання, інтерпретація та розповсюдження інформації.

Ключові слова: *моніторинг, педагогічна дефініція, спостереження, відстеження, система заходів, контроль, освітня система, прогнозування, коригування, управління.*

Постановка проблеми у загальному вигляді... Однією з найважливіших проблем організації процесу підготовки фахівців у сучасній вищій школі, його відповідності освітнім стандартам є створення системи відстеження навчальних досягнень студентів на кожному з етапів навчання, у кожного студента як кожної дисципліни, так і загалом. На сучасному етапі у педагогічній практиці вищого навчального закладу виникла необхідність використання більш об'єктивних способів оцінки навчальних досягнень. Для розв'язання означених проблем активно поряд з контрольно-оцінювальними заходами застосовується система відстеження, інтерпретації та розповсюдження інформації про навчальні досягнення студентів з метою вирішення конкретних проблем та прийняття рішень, а саме моніторинг навчальних досягнень. Моніторингові процедури оцінюють ступінь досягнення цілей, спрямованість та причини відхилень [1, с.153].

Підвищення вимог до професійної компетентності майбутніх фахівців зумовлює необхідність вдосконалення їхньої підготовки у вищих навчальних закладах. У контексті цього важливо забезпечити високу якість моніторингу навчальних досягнень студентів, що дозволить отримувати